

Hordaland fylkeskommune

Att.: Fylkesdirektør økonomi og organisasjon Ingrid Kristine Holm Svendsen
Postboks 7900

Tlf.: +47 55 21 81 00
Faks: +47 55 21 81 33
www.deloitte.no

5020 BERGEN

Revisjonsrapport nr. 16
(journalføres)

6. desember 2016

RAPPORT ETTER INTERIMREVISJON 2016

Generelt

I vår revisjon er det sentralt å gjennomføre ei god kartlegging og vurdering av dei viktigaste økonomi- og rekneskapsrutinane for å identifisera kor det er størst risiko for feil i rekneskapen. Kartlegginga vi gjer har basert seg på samtalar med nøkkelpersonell, gjennomgang av relevant skriftleg materiale og testing av prosessar og rutinar. I tillegg legg vi vekt på tidlegare erfaring, til dømes det som er tatt opp i revisjonsrapport for tidlegare år. Informasjonen vi får frå kartlegginga er sentral i vurdering av risiko og vidare val av revisjonshandlingar.

1 Kartlegging og revisjonstilnærming

I interimrevisjonen for 2016 har vi hatt dialog med sentrale personar i fylkeskommunen. Vi har gjennomført informasjons- og planleggingsmøte med fylkeskassen, økonomisjef, fylkesdirektør økonomi og organisasjon, og fylkesrådmann. Vidare er det gjennomført møte med HR løn, og vi planlegg møte med innkjøp, samferdsel og Skyss i vår vidare revisjon. Fokus for desse møta har vore å fange opp endringar i rutinar og intern kontroll og identifisera risikoforhold. I tillegg har vi gjennomført kontrollar på område med mogleg effekt på årsrekneskapen.

I heile perioden har vi også utført naudsynte revisjonshandlingar knytt til attestasjonsoppgåver og meirverdiavgiftskompensasjon.

2 Revisjonsområde som er gjennomgått i interimrevisjonen

2.1 Lønsområdet

Vi har kartlagt og testa internkontrollen på sentrale delar av lønsområdet. Våre kontrollar her syner at HR løn verker å vere godt å jour med periodiske lønsavstemmingar. HR løn har utarbeidd eit årshjul med systematisk oversikt over dei oppgåver som medarbeidarane på avdelinga skal utføre gjennom året. HR løn har dei siste åra arbeidd godt med å gjere sine interne rutinar med tilhøyrande kontrollar skriftlege og utviklar stadig desse vidare. På denne

måten har HR løn blitt mindre avhengige av einsskilde personar og betre rusta for å handsame frávær på avdelinga. Det er vår vurdering at nivå på internkontrollen hos HR løn er god.

I samband med kvar lønsskjøring vert det sendt ut eit skjema for godkjenning/avviksmelding frå HR løn til dei ulike arbeidsstadane. Kontrollar som er spesifiserte på skjema skal bli utført av leiar på den einsskilde arbeidsstad. Når kontrollar er gjort skal skjema signerast og returnerast til HR løn. Då den einsskilde arbeidsstad har best oversyn over dei tilsette og lønsutbetaling i eiga eining, er denne kontrollen ein viktig del av den interne kontrollen i fylkeskommunen på området løn.

Nytt i 2016 er at fylkeskommunen har etablert rutine for avviksmelding i kvalitetsportalen dersom skjema ikkje vert returnert innan gitt frist. Vi er positiv til dette tiltaket då merksemda rundt retur av skjema vert større.

Våre stikkprøvar har tidlegare avdekka at retur av skjema for godkjenning/avviksmelding ikkje skjer fullt ut. I 2016 har fylkeskommunen sjølv ført statistikk over returrate, og den har vore jamt god. Berre i juli og august har returrate vore noko lågare, med 93 % og 92 %. Administrasjonen vil framover gje særleg merksemd rundt handsaming i ferietida for å unngå at desse månadene har større avvik enn normalt.

For dei arbeidsstadane og periodane vi har kontrollert, har returrate vore 100 %. På skjema frå nokre arbeidsstadar er det ikkje kryssa av for om alle kontrollane er gjennomført eller ikkje. Vi råder fylkeskommunen til å ta opp med leiarar på arbeidsstadane at alle kontrollar skal gjennomførast og så bli kryssa av for.

Godkjenning av avviksmeldingar er ein kontroll som vi vurderer som særst viktig. Vi er nøgd med dei tiltak som er sett i verk av fylkeskommunen, og vi oppmodar om at det framleis er fokus på denne kontrollen.

Vi har kontrollert eit utval av lønsslippar og tilsetjingskontraktar mot lønssystemet, med fokus på personar som er tilsett i løpet av året. Vår kontroll har ikkje avdekka nokre vesentlege avvik her.

2.2 Innkjøp/handsaming av inngåande fakturaer

Innkjøpssystemet, FINS, er bygd opp for å sikre at innkjøp følgjer dei reglar som gjeld for offentlege innkjøp. Systemet er viktig for fylkeskommunen sin internkontroll. For fullt ut å få nytte av systemet må så mange som mogleg av dei som kjøper inn til fylkeskommunen ta det i bruk. Status per 2.12.2016 var at 34,6 % av samla tal faktura gjennom året hadde gått gjennom innkjøpssystemet FINS, opp frå 28 % i heile 2015. Resterande innkjøp har gått utanom FINS og er då meir sårbare for feil. Når det gjeld kjøp innan innkjøpsavtale i 2016, gjeld det 94,4 % av alle kjøp per 2.12.2016, målt i kroner, opp frå 88 % i heile 2015. Det har vore ei jamn positiv auke i heile 2016.

Det er vår anbefaling at Hordaland fylkeskommune fortset med det arbeidet og dei tiltak dei har sett i verk for å auke andelen innkjøp som går gjennom det elektroniske innkjøpssystemet. Framleis er det slik at del av kjøp som går gjennom FINS burde vore høgare.

Vi vil følgje opp rutine og moglege tiltak på innkjøpsområdet i møte med innkjøpssjef i samband med årsoppgjeret.

Vi har som tidlegare kontrollert utgifts- og investeringstransaksjonar på stikkprøvebasis med omsyn til at dei er tilfredsstillande dokumentert, kontert og bokført. Rutine for fakturamottak, handsaming av fakturaer og rutine for attesting av bilag, har også vore kontrollert.

Vår kontroll viser at rutine for handsaming av inngåande fakturaer er god, og våre stikkprøvar av bilag viser at transaksjonar i stor grad er tilfredsstillande dokumentert, kontert og bokført.

2.3 Fylkesvegar

Vi viser til tidlegare revisjonsrapportar for informasjon om forvaltingsreforma i samferdselssektoren frå 1.1.2010, og samhandlingsskissa som først vart utarbeidd mellom revisor for Statens vegvesen, Riksrevisjonen, og revisorane for dei ulike fylkeskommunane. For rekneskapsåra 2015 og 2016 er det ein samarbeidsavtale som gjeld. Denne samarbeidsavtalen regulerer den revisjon av fylkesvegar som Riksrevisjonen utfører på vegne av fylkeskommunen sin revisor. Frå 2017 har Riksrevisjonen informert om at det ikkje vil bli inngått nokon ny avtale.

Vi har motteke førebels tilbakemelding frå Riksrevisjonen om fullmaktsforhold hjå Statens vegvesen. Rapporten tek ikkje opp større funn. Vi vil halde oss informert om den revisjon Riksrevisjonen gjennomfører i årsoppgjeret og sikre at vidare revisjon skjer etter samarbeidsavtale.

Vi har tidlegare i våre revisjonsrapportar tatt opp behov for skriftlege rutinar knytt til fylkesvegar med fokus på handsaminga i rekneskapen. Vi mottok sist år dokument som inneheld rutinen så langt. Det kom fram at dokumentet ville bli utvida med meir utfyllande beskrivingar. Vi tilrår at det særleg vert lagt vekt på områda knytt til fylkesvegar med stor betydning for rekneskapen til fylkeskommunen, frå grunnlag for bokføring til kontoar i rekneskapen som vert påverka. Eit område som bompengar bør gjevast særleg merksemd grunna ulike ordningar som vert handsama på ulik måte. I tillegg bør tidspunkt for dei ulike oppgåvene og kontrollane i større grad gå fram av dokumentet. Det er naturleg at dette vert gjeve meir merksemd i samband med innføring av nytt økonomisystem frå starten av 2017.

Vi tilrår framleis fylkeskommunen å prioritere vidare arbeid med dokumentet.

2.4 Meirverdiavgiftskompensasjon

Vi viser til revisjonsrapportar for tidlegare år om meirverdiavgiftskompensasjon knytt til fylkesvegar. Vi er informert om at fylkeskommunen tek problemstilling rundt forelda meirverdiavgift opp med Statens vegvesen i dei møte dei har, og at Statens vegvesen følgjer opp dette internt hjå seg. For 2016 utgjer tapt meirverdiavgiftskompensasjon så langt totalt ca. TNOK 715.

Det er vår vurdering at Hordaland fylkeskommune tek problema om forelda meirverdiavgift knytt til fylkesvegar alvorleg. Hordaland fylkeskommune bør halde fram med å ta opp problemstillinga med Statens vegvesen.

2.5 Kundefordringar og ufakturerte krav

Hordaland fylkeskommune har i 2016 hatt ein større gjennomgang av kundefordringar og ufakturerte krav. I samband med gjennomgangen har det blitt avdekka rekneskapspostar som fylkeskommunen no vurderer som tapt. Desse har tidlegare vorte inntektsførte, og konsekvens vert at dei må tapsførast i rekneskapen for 2016.

For tannhelse utgjer beløpet MNOK 7,4, og strekkjer seg frå perioden 2004 til 2014. Resterande ufakturerte krav på tannhelse for 2014 til 2016 utgjer MNOK 3,0, og det er truleg at ein del av dette vert tapsført i 2016. Årsak til at inntekter frå tannhelse har vorte ståande ufakturert er svakheiter i rutine for utfakturering på området. Administrasjonen arbeider med å betre sine rutinar her, særleg i samband med innføring av nytt økonomisystem.

Fylkeskommunen har også tapsført MNOK 1,9 på Skyss, som i stor grad er knytt til bøter for manglande billett. I tillegg er det tapsført MNOK 2,4 på opplæring, som i hovudsak er knytt til ordning med skule-PC.

Vi er positive til den naudsynte gjennomgangen som fylkeskommunen har gjort når det gjeld gamle kundefordringar og ufakturerte krav. Vi er også positive til at administrasjonen ser behov for i større grad å rydde slike postar fortløupande.

For tannhelse er det alvorleg at fylkeskommunen har gått glipp av betydelege inntekter grunna svakheiter i rutine for utfakturering. Vi tilrår fokus på betring av rutine for å sikre at alle inntekter vert fakturert fullstendig og tidsriktig. Vi tilrår vidare at fylkeskommunen går gjennom om det også på andre område kan vere svakheiter i rutine for utfakturering.

2.6 Sal av aksjar

Fylkeskommunen har i 2016 seld sine aksjar i Strandgaten 195 AS utan at det er føreteke reduksjon av den bokførte verdien og då heller ikkje slik at salet er ført over kapitalkonto. Rekneskapsføringa av salet er dermed ufullstendig.

Fylkeskommunen har rutine som ved årsslutt skal sikre at sal av anleggsmiddel vert ført korrekt i rekneskapen, men administrasjonen bør sørge for at slike sal vert rett bokført laupande.

2.7 Skyss

Vi har planlagd møte med Skyss og gjennomføring av interimshandlingar på Skyss i desember. Våre handlingar vil særleg fokusere på dei kontrollar som Skyss har for å sikre at rett inntekt vert registrert i rekneskapen.

Avslutning

Utkast til rapport er gjennomgått av administrasjonen utan merknadar.

Denne rapporten er sendt til kontrollutvalet, økonomisjef Nils Egil Vetlesand og fylkeskasserar Tor Oddvar Sjøvoll til orientering.

Dersom noko skulle være uklårt i framstillinga ovanfor, eller det er spørsmål til rapporten, står vi gjerne til teneste.

Med venleg helsing
Deloitte AS

Bjarne Ryland
statsautorisert revisor

Espen Hordvik
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalet ved leiar Inge Reidar Kallevåg
Økonomisjef Nils Egil Vetlesand
Fylkeskasserar Tor Oddvar Sjøvoll